

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gegorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. III. Quale remedium Possessorium in hoc casu oporteat instituire?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

possessorem (quidquid sit in rebus
corporalibus, de quibus loquitur l. 9.
cit., propter quam multi putant Peti-
torium cum Possessorio possessionis
retinenda cumulari non posse) nam
in incorporalibus quasi-possessio con-
siste in usu, qui ab adversario potest
prohiberi, & ideo interdictum & ac-
tio in factum, ne turbetur Possessor in
possessione, adeoque etiam Possesso-
rium *retinenda* (de quo ferè solo di-
scuntur inter Auctores) cumulatur re-
cte cum Petitorio. Sic in l. 8. §. *Ari-*
stus, si Servitus vind. §. l. 20. ff. de Ser-
vitut. interdicta Possessoria ratione
quasi-possessionis etiam *retinenda*,
conceduntur agenti in Petitorio ra-
tione servitutis.

Ut ut autem in hoc discursu verum
sit *antecedens*, ac bene probatum,
negarem tamen ego *consequentiam*;
nam non omnia, quæ fieri possunt,
semper & in omnibus circumstantiis
fieri consultum est. In præsentî hy-
pothesi planè utilitatem cumulandi

Petitorium cum Possessorio non pos-
sum videre; quippe dubitari non potest,
quin Primissarius in Possessorio futurus
sit victor, quod si solum intentetur,
citò & longè celerius obtinebit sen-
tentiam, simulque minoribus longè
laboribus, quàm si cumulet Petito-
rium; tunc enim onus probandi pro-
prietatem sibi imponit, quæ probatio
plus temporis, & plus laboris, & plus
expensarum exigeret. Accedit, quòd
spem habere possit, Parochum in Pos-
sessorio causâ cadentem non ausurum
experiri in Petitorio. Vel, si hoc in-
tentaret, Primissarius saltem liber esset
ab onere probandi, ac fructus deci-
masque interea perciperet. Et licet
in casu cumulationis unum foret dun-
taxat Judicium, tamen illud longè
esset molestius & damnosius Primissa-
rio, quàm si duo successivè institu-
erentur, præsertim si vicerit in Pos-
sessorio, uti spem certam habere po-
test. Unde patet quoque ad proba-
tionem *Consequentia*.

QUÆSTIO III.

Quale Possessorium, vel potius quale remedium possessori-
um instituire consultum & magis proficuum sit Primissario?

Prænotandum I. remedia possesso-
ria, a Prætoribus introducta, esse in
triplici classe: aliqua tendunt ad pos-
sessionem, quam quis nunquam ha-
bit, *adipiscendam*, uti interdictum
quorum bonorum, interdictum quorum
negatorum, & interdictum *Salvia-*

num, quod competit locatori fundi
adversus conductorem in rebus præ-
dio locato illatis pro pensione locatio-
nis: aliqua ad possessionem; quam
quis habet, & in qua ab alio turba-
tur, *retinendam*, ut interdictum *uti*
possidetis, & interdictum *utrobi*: ali-
qua

M m 3

qua demum ad possessionem, quam quis habuit, at iterum amisit, rursus recuperandam, quorum sunt plurima, maximè interdictum unde vi in rebus immobilibus, à quarum possessione quis est dejectus, & interdictum, vel potius actio vi bonorum raptorum in bonis mobilibus. De Jure Canonico autem optimum & pinguisimum datur ex *can. redintegrandi* 3. *caus.* 3. *q.* 1. ac in utroque foro locum habet. Ex quibus apparet, remedia retinenda competere illi, qui possessionem non amisit, licet in ea turbetur, contra turbantem in possessione: e contra remedia recuperanda illi, qui possessionem amisit, eaque vel vi, vel alio modo dejectus est, contra spoliante[m] seu spoliatores. Utrum verò noster Dominus Primissarius amiserit possessionem, vel potius quasi-possessionem decimarum, nec ne, dubium esse potest. Si Parocho decimas avehenti se opposuisset, vel, si eo inficio parochus avexisset, ipse rescians statim reclamasset protestando contra hoc attentatum, tanquam spoliū, vel sine mora adisset Judicem pro manutentione, credo, quòd quasi-possessionē suam non amisisset, consequenter uti remedio possessorio retinendæ potuisset, & adhuc posset contra Parochum tanquam turbatorem: si verò non oblitit: vel rescians siluit, nec protestando, nec Judicem statim adeundo, vel non audendo hujusmodi actus facere, vel negligendo, timeo, imò existimo, possessionem ab eodem esse amisam, consequenter arripi debere remedium aliquod recuperandæ

contra Parochum tanquam spoliatorem, & actionem spoli.

Prænotandum II. Possessorium (retinendæ potissimum) ex parte mobiliarum bifariam dividi, in Summarium, quod & Summarissimum vel Momentaneum appellatur, & in Ordinarium, quod Plenarium dicitur: Summarium est, quando summarè, non servato Juris ordine, sine longo litis suffragio celeriter, & velò levato, ut apparet proceditur, Judexque summarim cognoscit & pronuntiat etiam exemplum tantum probatione, uter ex legitime possideat, eum in finem, ut constet, quis possessor, & quis petitor, atque ut non veniatur ad arma, intermen, ut alteri jus suum maneat inviolatum instituendi postea vel Possessorium Ordinarium, vel Petitorium, quod enim ferè pronuntiarum solet: *Dass bey der Possess, bis so lang es durch ein ordentliches Possessorium oder Petitorium entsezt billich zulassen. vel: hat sich derselben zu endtlichem Austrag Possessorio oder Petitorio zuenthalten.* & sic est preparatorium alteri Judicii, coram eodem tamen Judice instituendi; nam in Summario (cum cumuletur Petitorium) non conceditur appellatio ad superiorem Judicem. text. & DD. in *l. un. C. si de moment. possess. fuerit appellatum.* Hæc Judicii interlocutionem Hispani vocant *Interim*, Galli *novam Provisionem*, Belgæ & Germani *Provisionale decretum*. E contra Ordinarium est, quando proceditur servato Juris ordine per ex-

hibitionem libelli, litis contestationem, & convincentem ac ordinariam probationem &c. & sic plena causæ cognitio adhibetur, plenèque discutitur, qui possideat rem, de qua agitur. Ubi observata, quòd subinde vel ex impetita vel auctoria Advocatorum & litigantium ita tractentur causæ, ut Judici difficile sit discernere, utrum in Summario vel Ordinario possessorio actum habeat; quo casu bene pensanda est intentio litigantium, an principaliter & absolute de possessione, ejusque pleno & perpetuo jure, sive de tota atque plena possessionis causa, usque dum ab acti petitorio obtinuerit, disceptent; id enim si fiat, procul dubio Ordinarium possessorium erit intentatum, ut si cautio de non turbando Actorem in possessione fuerit libello annexa, vel alias petita, Carpzov. in Responsis Juris I. 1. tit. 2. Resp. 15. n. 10. seqq. Pari modo nonnunquam astutè positiones & capitula, possessorium ordinarium, vel petitorium concernentia, momentaneo possessorio à Parte advevta immisceantur, nullo alio fine, quam ut status possessionis, vel causa possessorii reddatur ambigua, & postea Judex neglecta proprietate vix aut diffidit super sola possessione promittare queat: quare peritus Advocatus, si pro cliente suo summarium possessorium intentavit, non sinat Adversarium excedere fines & formam iudicii, neque permittat capitula Possessorium plerarium vel Petitorium concernentia producere, sed semper usque ad finem Summarii de his non

admittendis protestetur: aliàs Judicium censetur ordinarium.

His prænotatis censeo I. D. Primissario non amplius competere possessorium *retinendæ*, quia videtur à possessione dejectus à parochio, cui nec obstitit in continenti, cum aveheret decimas, nec litem mox movit, nec aliud, quo quasi - possessionem conservasset, egisse apparet: bene tamen possessorium *recuperandæ*, quia ab antiqua sua quasi - possessione deturbatus, & decimis spoliatus est. Quia verò periculum non est veniendi ad arma, si quasi - possessionem & decimas sibi restitui petat, ac insuper Parochus intentionem in Jure fundatam habet ad omnes decimas intra fines suæ parochiæ sitas, adeoque præsumptionem Juris pro se, puto instituentum esse possessorium *recuperandæ* Ordinarium, non Summarium, quia juxta communem Doctorum tunc ferè locum duntaxat obtinet Summarium, quando est periculum, ne veniatur ad arma, vel ad rixas, vel ne oriatur scandalum.

Censeo II. Et dico. Primissarius rectè agit super spolio ad recuperandam quasi - possessionem, & restitutionem decimarum ablatarum. II. Et quidem ex *can. redintegrandæ 3. caus. 3. q. 1.* tanquam remediò optimò. III. Nec opus est allegare vel probare titulum, modò probet diuturnam possessionem suam, & invasionem decimarum à Parochio factam, seu spoliationem suam, & dejectionem à quasi - possessione. Pars prima constat tum ex

re-

resolutione primæ & secundæ quaestio-
nis, ubi ostensum est, consultus esse
experiri in Possessorio quàm in Peti-
torio, & quidem in Possessorio solo,
tum ex immediatè antè dictis, ubi in-
sinuatum est, non *retinenda*, sed *re-
cuperanda* possessionis remedium ipsi
competere. Pars II. exinde, quia
actio spoli nihil est aliud, quàm con-
dictio ex *can. redintegranda. 3. q. 1.*
quæ competit omnibus possessione in-
justè privatis adversùs spoliantem (&
alium quemcunque talis rei possessio-
rem) ad hoc, ut res & possessio ab-
lata spoliato restituatur statim & ante
omnia. Gail. 2. *observ. 75. n. 10.* Perez.
ad Cod. tit. unde vi n. 19. Berlich. p.
1. *concl. 21.* & Doctores communif-
simè, qui hanc conditionem vocant
omnium *plenissimum* & *pinquissimum re-
medium*, quod habent spoliati; cùm
competat non modò possessori, imò &
detentori cuiuscunque spoliato adversùs
spoliantem, & ad quemcunque res
spolio ablata pervenit (etiam bona fi-
de, ut habet mihi probabilior) sed
etiam ad omnes omnino fructus resti-
tuendos, & ad expensas litis, imò &
extrajudicialiter factas, repetendas,
& quidem sine ulla præfinitione tem-
poris, omniumque aliorum remedio-
rum & interdictorum commoda con-
tinet. Vid. Menoch. *recup. possess. re-
med. 15. n. 602. seqq. iuncto remed.
1. n. 414. seqq. n. 574.* usque ad fi-
nem. Gabriellus *in commun. conclus. tit.
de restit. spoliat. concl. 1. n. 11. concl.
7. n. 97. seqq.* Gratian. *discept. forens.
cap. 206. n. 14. seqq.* Klock. *to. 2.*

conf. 29. n. 163. & conf. 39. n. 163.
Ferd. Christoph. Harpprecht *conf. 29.
à n. 346. & n. 369.* Esti ex parte spo-
liantis nulla intervenerit violentia. *ff.
quod met. caus. l. creditores. ff. de
Jul. de vi priv. Harpprecht n. 355. ff.
& n. 369. cit. lit. G. cum innova-*

ris.
Pars III. Si non verfaremur in ca-
sa decimarum, ad quas Parochus de-
bet intentionem fundatam, res sine
plana & extra controversiam, in ali-
enim spoliis si agatur condictione ex
can. redintegranda, solum probare opor-
tet, quòd Actor ante spoliationem
possederit, & quòd possessione spo-
liatus fuerit, per l. 1. §. 23. ff. de
*& vi arm. c. 10. de offic. deleg. c. 1.
3. de rest. spol.* seu Actor debet pro-
bare possessionem suam antiquiorem
& adversarii novam, seu dejectionem
sui; quod posterius ex communibus
& in foro (teste Harpprecht n. 311)
receptissima sententia Doctorum
ipso probatum intelligitur, quòd
antiquior Actoris possessio est proba-
ta (quod Primissario nostro diffini-
non est) eò quòd antiquior possessio
etiam justior esse præsumatur, nisi
autem ipsius Rei vitiosa. Menoch.
*med. 15. cit. n. 383. nec non consil. 2.
n. 14. & consil. 725. n. 2.* Roland.
Valle *vol. 4. conf. 32. n. 10.* Imò
ipse Parochus factum suum, decimas
invadentis & avehentis, non negat.
Cùm verò in causa decimarum agatur
hic contra Parochum, Juri auctori-
tentià fulcitum, ideo non qualiscunque
que possessio antiquior est probanda.

sed diuturna, ex parte Primissarii, uti
desumitur ex c. 2. de restit. spoliat. in 6.
ubi, licet pro Parocho stet præsum-
ptio ad decimas intra suam parochiam
factas, & spoliatus à Parocho non resti-
tuatur, qui eas ad se pertinere non
potest probaverit, additur tamen, si
Clerici spoliati decimas tantum posse-
derint aliquamdiu: ergo, si probassent
eas & longo vel longissimo tempore
se fuisse in possessione, ex hac præ-
sumptio pro Parocho fuisset elisa, &
Clerici debuissent restitui, licet domi-
nium non probassent. Idem probatur
etiam ex c. 3. de caus. poss. & propr.
ubi decernitur, quod Clerici alicujus
Ecclesie Collegiatæ, qui in diuturna
possessione juris eligendi Episcopum
existerant, hoc jure spoliati à Cano-
nicis Cathedralis Ecclesie, restituan-
tur in possessionem, licet nihil aliud
probaverint quam possessionem.

Ex eisdem Juribus, nempe c. 2. &
3. cit. enitur, quod nec titulum pro-
bare tenetur, qui à Parocho, licet
assistentiam juris pro se & præsum-
ptionem habente, spoliatus est decimis,
modo diuturnam, longi nimirum vel
longissimi temporis, imò tantum ali-
quorum annorum, possessionem pro-
baverit. Ferd. Vasq. August. Barbosa.
Ludov. Engel tit. de decimis §. 1. n. 4.
& tit. de restit. spol. n. 13. Robertus
Wing. Jacob. Wex, P. Melchior Fri-
derich Prædecessor in præclarissimo
trakt. de decim. n. 657. qui duo, nem-
pe P. Engel & P. Friderich, inspici spe-
(R. P. Fiebler Decisiones)

cialiter merentur. Atqui Primissarius
facillimè probat possessionem decima-
rum quæstionis non longi tantum, sed
& longissimi temporis: & hac pro-
bata in Possessorio ordinario debet re-
stitui plenè, scilicet non modò abla-
tæ decimæ reddi, sed etiam ipsa pos-
sessio adjudicari, uti est indubitati Ju-
ris. Ergo Primissarius victoriam cer-
tam sibi promittere apud æquum Ju-
dicem potest in Possessorio.

Postquam verò causam evicit in
Possessorio, tamdiu decimis gaudebit,
sicut hucusque gavilus est, donec
Parochus intentatò Petitoriò convin-
center & legitimè probaverit proprie-
tatem, & plenè ostenderit, decimas
ad se pertinere; quod nunquam po-
terit, si vera est species facti, ut
est recensita. Plus dico, si Pri-
missarius ipse institueret (quod tamen,
cùm Possessorio se tueri possit, nec te-
netur instituere, nec sibi consuleret
instituendo) Petitorium, haud dubiè
victor evaderet, quia pro se habet ma-
nifestè titulum donationis vel Legati,
quo in fundatione Primissariæ ipsi hæc
decimæ sunt assignatæ, adeoque præ-
sumitur dominus juris decimandi esse,
quamdiu non ostenderit Parochus,
hunc titulum fuisse invalidum. Imò,
licet probaret, eum fuisse invalidum,
tamen evinceret dominium & proprie-
tatem Primissarius acquisitam viâ Præ-
scriptionis; cùm à Clerico contra Pa-
rochum, utut munitum assistentiâ
Juris, & intentione in Jure fundata,
N n præscri-

prescribantur decimæ cum titulo 40. annis. *c. 1. de Prescr. in 6.* qui anni cum titulo in contingentia facti, si vera est, suffragantur Primissario; imò fortè suffragaretur tempus immemoriale, quo

tamen non indiget. Sed in Petri rium, sicut D. Primissarius, ita de me non immitto, tanquam fluum.

TITULUS XIII.

De Restitutione Spoliatorum.

DECISIO LVI.

De Canonico restitutionem petente contra Judicem qui præproperè immisit in possessionem feudi agnatum illius.

SPECIES FACTI.

Hartmannus Perillustris parentis filius unicus animum adjecit ad DEO serviendum in statu Clericali, & postquam Canonicatum in Ecclesia quadam Cathedrali adeptus est, Ordinem Subdiaconatus suscepit. At vix stabilem hunc statum amplexus est, mox ejus proximus agnatus Adolphus, nimirum patruelis, accessit excelsum quoddam Principis Supremi regimen, & feudum, in quo velut hæres & filius successerat parenti Hartmannus, ad se modò devolutum ratus immisionem petiit in possessionem feudi, & sine mora, ac absque omni cognitione prævia, an Hartmannus illius

retinendi capax esset, nec ne, eadem impetravit. Contra hoc factum Judicis tanquam notoriè iniquum testatus Hartmannus causam decessit ad ipsum Principem, tanquam Dominum directum feudi, sibi que tanquam spoliato quantocyùs restitui postulavit possessionem cum fructibus & expensis litis: Adolphus econtra tenuerit in adepta per Judicem autoritatem possessione postulavit, intertò simul Peritorio, atque ponnit bellò, in quo ajebar, feudum ab Hartmanno per susceptum statum Civilem amissum & ad se devolutum esse. Unde exarsit